

सियार की रणनीति

एक जंगल मे महाचतुरक नामक सियार रहता था। एक दिन जंगल मे उसने एक मरा हुआ हाथी देखा। उसकी बांछे खिल गई। उसने हाथी के मृत शरीर पर दांत गडाया पर चमड़ी मोटी होने की वजह से, वह हाथी को चीरने मे नाकाम रहा।

वह कुछ उपाय सोच ही रहा था कि उसे सिंह आता हुआ दिखाई दिया। आगे बढ़कर उसने सिंह का स्वागत किया और हाथ जोड़कर कहा, "स्वामी आपके लिए ही मैंने इस हाथी को मारकर रखा है, आप इस हाथी का मांस खाकर मुझ पर उपकार कीजिए।" सिंह ने कहा, "मैं तो किसी के हाथो मारे गए जीव को खाता नही हूं, इसे तुम ही खाओ।"

सियार मन ही मन खुश तो हुआ पर उसकी हाथी की चमड़ी को चीरने की समस्या अब भी हल न हुई थी। थोड़ी देर मे उस तरफ एक बाघ आ निकला। बाघ ने मरे हाथी को देखकर अपने होंठ पर जीभ फिराई। सियार ने उसकी मंशा भाँपते हुए कहा, "मामा आप इस मृत्यु के मुंह मे कैसे आ गए? सिंह ने इसे मारा है और मुझे इसकी रखवाली करने को कह गया है। एक बार किसी बाघ ने उनके शिकार को जूठा कर दिया था तब से आज तक वे बाघ जाति से नफरत करने लगे हैं। आज तो हाथी को खाने वाले बाघ को वह जरुर मार गिराएंगे।"

यह सुनते ही बाघ वहां से भाग खड़ा हुआ। पर तभी एक चीता आता हुआ दिखाई दिया। सियार ने सोचा चीते के दांत तेज होते हैं। कुछ ऐसा करू कि यह हाथी की चमड़ी भी फाड दे और मांस भी न खाए। उसने चीते से कहा, "प्रिय भांजे, इधर कैसे निकले? कुछ भूखे भी दिखाई पड रहे हो।"

सिंह ने इसकी रखवाली मुझे सौंपी है, पर तुम इसमे से कुछ मांस खा सकते हो। मैं जैसे ही सिंह को आता हुआ देखूंगा, तुम्हे सूचना दे दूंगा, तुम सरपट भाग जाना।"

पहले तो चीते ने डर से मांस खाने से मना कर दिया, पर सियार के विश्वास दिलाने पर राजी हो गया। चीते ने पलभर मे हाथी की चमड़ी फाड दी।

जैसे ही उसने मांस खाना शुरू किया कि दूसरी तरफ देखते हुए सियार ने घबराकर कहा, “भागो सिंह आ रहा है”।

इतना सुनना था कि चीता सरपट भाग खड़ा हुआ। सियार बहुत खुश हुआ। उसने कई दिनों तक उस विशाल जानवर का मांस खाया। सिर्फ अपनी सूझ-बूझ से छोटे से सियार ने अपनी समस्या का हल निकाल लिया।

सीख : बुद्धि के प्रयोग से कठिन से कठिन काम भी संभव हो जाता है।

मिहार की रचनीति

ਏਕ ਲੰਗਲ ਮੈਨਾ ਹਾਤੁਕ ਨਾਮਕ ਮਿਥਾ ਰਹਤਾ ਥਾ। ਏਕ ਟਿੱਚ ਲੰਗਲ ਮੈਂਡੀਕ
ਮਾਰ੍ਹ ਦੂਸ਼ ਜਾਂਧੀ ਰਾਹੀਂ। ਉਮਕੀ ਰਾਂਕ ਸੀਪਲ ਗੱਡੀ। ਉਪਨੋਹਾ ਜਾਂਧੀ ਕੱਭੇਤੁ ਸਰੀਰ ਪਰ ਰਾਤੁ
ਗਜ਼ਾ ਪਰ ਰਾਮਸੀ ਭੰਣੀ ਹੱਤੈਂਕੀ ਵਲੋਂ ਮੁਰਦ ਹੋਵੇਂ ਕੌਰਾਨ ਮੈਨਾ ਕਾਮ ਰਹਾ।
ਵਲ ਰੁਕ੍ਤੁ ਉਪਾਵ ਪਟੀ ਲੀ ਰਹਾ ਥਾ ਕਿ ਉਮੰਖਿੰ ਸੁਤਾ ਦੂਸ਼ ਟਿਆਰੀ ਟਿਆ। ਸੁਗਰੋਤੁਕਰ
ਉਪਨੰਮਿੰ ਕਾ ਮਦਗਤ ਕਿਥਾ ਤਾਰ ਦਾ ਥਾਂਕ ਲੈਂਕਰ ਕਹਾ, “ਮਾਦਮੀ ਸੁਪਕ ਲਿਆ ਲੀ ਭੰਡੈਮ
ਜਾਂਧੀ ਕੱਬੈਅਰ ਕਰ ਰਾਧਾ ਹੁੰਦੀ ਸੁਪਤੁ ਜਾਂਧੀ ਕਾ ਭਾਬ ਆਕਰ ਭੜ੍ਹਾ ਪਰ ਉਪਕਾਰ
ਕੀਲਿਆ।” ਮਿੰਚ ਨੋਕਨਾ, “ਮੈਂਡੀਕੀ ਕੱਹਾ ਬੈਅਰ ਗੋਅ ਸੀਵ ਕੌਪਾਤੁ ਨਕੀ ਹੁੰਦੀ ਸੁਪਤੁ ਜਾਂਧੀ
ਕੀ ਆਤਮਾ।”

ਮਿਥਾਰ ਮਨ ਦੀ ਮਨ ਧਾਰਮ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾ ਤੁਮਕੀ ਫਾਥੀ ਕੀ ਹਮਣੀ ਕੌਝੀਜਨ ਕੀ ਮਭਮਟ ਸੂਰ ਦੀ
ਛਲ ਨ ਰੁੜ੍ਹੀ ਥੀ। ਪਈ ਦੱਤੇ ਮਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕ ਰਾਖ ਸੂ ਨਿਕਲਾ। ਰਾਖ ਨ ਭੇਗ ਫਾਥੀ ਕ
ਧਾਰੀਕਰ ਸਪਨ ਲੱਠੀ ਪਾ ਸ਼ੀਹ ਦਿਗਾਂਗ। ਮਿਥਾਰ ਨ ਤੁਮਕੀ ਮੰਸਾ ਚਾਪੁ ਤੁਹਾ ਕਲਾ, “ਮਾ ਮਾ
ਸੂਪ ਤੁਮ ਭੁਲੂਕ ਭੁਲੂਕ ਭੋਕੈ ਸੌ ਗਾਰ? ਮਿਂਦ ਨ ਤੇਅ ਭਾਰਾ ਫੌਝਰ ਭੁਲੈ ਤੁਮਕੀ ਰਾਪਰਾਲੀ
ਕਰਨ ਕੇ ਕੇਵ ਗਥ ਦੀਆਕ ਰਾਰ ਕਿਮੀ ਰਾਖ ਨ ਤੁਹਨ ਕਸਿਕਾਰ ਕ ਏਠਾ ਕਰ ਦਿਧਾ ਥਾ ਤੁਹ
ਮਹੂਲ ਤੁਕ ਵਰਾਖ ਰਹਿ ਮਚੈਦਰਤ ਕਰਨ ਲੈਗ ਫੌਸੂਲ ਤੁਹਾਥੀ ਕੌਪਾਨ ਵਾਲ ਰੋਖ ਕ ਵੈਦ
ਏਂਘ ਭਾਰ ਗਿਰਾਏਂਗਾ”

ਧਰਮ ਮੁਕਤੀ ਰਾਖ ਵਹਾਂ ਮਹੌਲ ਪਿਆਰੇ ਮਿਥਿਆ। ਪਰ ਤਨੀ ਏਕ ਸੀਵੀ ਮੁਹੱਗ ਰੂਸੀ ਸ਼ਿਆਮੀ ਮਿਥਿਆ। ਪਿਆਰ ਨ ਮੈਂਹੀ ਸੀਵੀ ਕੋਟੀਅੰਤ ਤੁਲ੍ਹੀ ਦੁਨੀ ਕੋਈ ਕੁਝ ਬਿਆਂ ਕਰ ਸਕਿ ਬਹੁਤ ਹੁਣੀ ਹੀ ਹਾਥੀ ਕੀ ਹਾਮੀ ਨੀ ਹਾਥ ਦੁਹੀ ਭਾਖੀ ਆਪਾਂ ਉਮਰ ਸੀਵੀ ਮਕੈਨਾ, “ਪਿਛੇ ਚਾਲੋ, ਉਪਰ ਕਮੈਨਿਕਲ? ਕੁਝ ਚਾਪੁ ਚੀਜ਼ ਸਿਆਰੇ ਪੜ੍ਹੋ ਕੋਈ”

ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਦੀ ਰਾਗਵਾਲੀ ਮੁੜ ਪੈ ਪੀ ਹੈ, ਪਰ ਤੁਮ ਤੁਖਮ-ਮੱਕੁ ਭਾਖ ਧਾ ਮਕਤੁ ਫੋ ਮੱਖੇ-
ਛੀ ਮਿੰਦ ਕਣ੍ਣੇ ਤੁ ਹੁਸ਼ੀ ਧਾਪੇਂਗਾ, ਤੁਮੁੰਨਾ ਚੁਟੁੰਗਾ, ਤੁਮੁੰ ਮਰਪਣ ਚਾਗ ਰਨਾ”।
ਪਲਤੁ ਤੀਉ ਤੇ ਚੁਰ ਮੰਭਾਬ ਧਾਰ ਮੰਭਨਾ ਕਰ ਦਿਓ, ਪਰ ਮਿਥਾ ਕ ਵਿਸ਼ਵ ਮਿਲਾਰ ਪੇ
ਗਾ ਸੀ ਕਿਂਹਾਂ। ਗੀਤੁ ਤੇ ਪਲਚੁਰ ਮੰਛਾ ਥੀ ਕੀ ਏ ਭਜੀ ਢਾਚ ਹੀ।

ਲੋਕੀ ਤੁਮਨ ਮਾਂ ਪਾਨਾ ਸਰ੍ਹਿਆ ਕਿ ਮੁੰਗੀ ਤੇਢ ਟੈਪੁੜ੍ਹਾ ਮਿਥਾਰ ਨ ਘੋੜਾ ਕਰ ਕੁਛ। “ਚਾਗ ਪਿੱਖ ਮੁਰਦਾ ਦੁ”

ਤੇਜਾ ਮੁੜਨਾ ਥਾ ਕਿ ਸੀਤਾ ਮਰਪਣ ਹਾਗ ਪਣ ਰੁਸ਼ਾ ਮਿਥਾਰ ਰਫਤ ਪਸ਼ ਰੁਸ਼ਾ ਉਮਨ ਕੋਝ
ਦਿਨੈਤੇਕ ਉਮ ਵਿਮਾਲ ਰਨਵਰ ਕਾ ਭਾਬ ਪਾਇਆ। ਮਿਗੁਸਪਚੀ ਮੁਹ-ਰੁ ਮਕੋਏ ਮੈਮਿਥਾਰ ਨ-
ਯੁਪਚੀ ਮਭਮਟ ਕਾ ਫਲ ਨਿਕਾਲ ਲਿਯਾ।

ਮੀਅਪ : ਗੁਣ੍ਠਕ ਪੇਧਗੇ ਮਕੈਹਿਨ ਮਕੈਹਿਨ ਕਾਮ ਹੀ ਮਹਵ ਦੱਸੇਤੁ ਦੀ

मन्त्राम - उग्नि पर्वी